

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ.
Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNA
Abonament: 150 Lei la an.

Redactor resp nsabil:
Dr. SEBASTIAN STANCA
Telefon 13—74

Sinodul eparhial

Sedința I.

Conform dispozițiilor Statutului nostru organic s'a deschis în Dufineca trecută, a Tomii, sinodul nostru eparhial cu obiceiuita solemnitate, în biserica ortodoxă din Cluj. Serviciul divin al Sf. Liturgii a fost oficiat de P. S. Sa episcopul Nicolae asistat de protoiereii Ștefan Russu, Iovian Mureșan, Florian Rusan, Dr. Seb. Stanca, prooții Vasile Spătar și Aurel Mușat și diaconii Dr. Vasile Sava și Aurel Todoruț. La sfârșitul Sf. liturgii s'a săvârșit slujba invocării Duhului Sfânt, după care P. S. Sa episcopul ocupând locul prezidial în fața deputaților și a publicului asistent a rostit următoarea cuvântare:

CHRISTOS A INVIAT!
Domnilor Deputați!

Dela întrunirea din urmă a Sinodului nostru diecesan, s'au petrecut în viața bisericeii noastre momente menite să contribuie în mare măsură la dezvoltarea și la înălțarea prestigiului ei, și în viața internă și în cea exetrnă.

În alte vremi treccau decenii întregi, ca să poți încreșta în viața bisericeii câte un eveniment mai de seamă. Acum cu repeziune vertiginosă am văzut și ne-am bucurat, văzând cu bună înțelegere votată legea unificării bisericești, pentru tot cuprinsul țării, am văzut ridicarea bisericeii noastre la rangul de patriarhie și am văzut, că am trecut peste îndreptarea calendarului fără zguduiri și nemulțumiri, semn, pentru cine vrea să vadă și înțelege, că nu numai credincioșii bisericeii noastre au respectat cuvântul arhierilor bisericeii ortodoxe, ci întreg poporul românesc, lucru ce denotă, că alipirea masselor către conducătorii ei firești, nu este o frașă goală.

Un adevărat praznic național s'a desfășurat pe teritoriul eparhiceii noastre dela Muntele Găi-

na până la Cluj, din prilejul centenarului de 100 ani dela nașterea eroului neamului nostru Avram Iancu. Regele nostru iubit, Majestatea Sa, înconjurat de întreaga Casă domnitoare, de dignitarii militari, civili și bisericești, a ținut să dea serbărilor în amintirea eroului nostru național toată splendoarea și toată Înalta Sa protecție, prin ce a adăugat încă o verigă la lanțul puternic, care ne leagă pe veci de Casa noastră domnitoare, de regele eliberator și de Celce a știut să se apropie de inima și de sufletul poporului și să-si asigure locul de onoare și de perpetuă venerațiune.

Serbările s'au desfășurat sub auspiciile vechiului nostru așezământ cultural, care este Asociațiunea transilvană cu întreg asentimenul guvernului și al bisericeii și au întrecut toate așteptările.

Poporul nostru dela fața localui poate cu lege frumoase învățăminte din aceste manifestări și credem, că va porni la drum spre o viață nouă, care să-i asigure o existență mai deamnă ca și aceea, de care a avut parte sute de ani sub domniile vitregi și dușmane.

Cât pentru viața internă a bisericeii, semnalez cu toată satisfacția, că pe lângă înălțarea spre cer a zidurilor bisericeii noastre catedrale, am deschis și Institutul teologic pentru viitorii preoți și încă deodată cu cursuri de 3 ani, succedându-ne să câștigăm puteri didactice alese, cari în munca lor și în dragostea lor către biserică, ne vor da pe slujitorii altarului de mâine, pregătiți mai bine pentru activitatea pastorală, crescuți acum sub ochii arlipăstorului lor.

N'am avut în viață mai mare bucurie, ca în clipele, când am putut deschide porțile Institutului de Cultură religioasă pentru această Eparhie, care rămăsese din mitropolia noastră singura fără seminar teologic. Ministrul Cultelor, dl Alexandru Lăpedatu, membru valoros al

Sinodului și Consistorului nostru, și-a eternizat pentru toate timpurile numele în analele Eparhiei noastre, dându-ne tot sprijinul și mână de ajutor pentru a realiza această minune a zilelor de azi. După acest act mare, la vârsta mea și după o slujbă neîntreruptă de 48 ani, poate, că ar fi potrivit să mă gândesc și la cuvintele Dreptului Simion: „*Acum slobozește pe robul Tău în pace, că văzură ochii mei mântuirea*”.

Am văzut în Cluj și în Eparhie desfășurându-se o muncă culturală, cum în aceste părți nu s'a pomenit. Profesorii, împreună cu clericii ies la sate și fac apostolat și lumea se înviorază de cântarea lor, de cuvântul lor, de predicile lor.

Poporul nostru, la rândul lui, intelectuali și țărani, bărbați și femei, au contribuit numai anul trecut, daruri benevole cu peste 3 milioane, ca să înfrumsețeze și împodobească casele lui Dumnezeu și să le zidim din nou. În suma aceasta nu este cuprinsă colecta Catedralei noastre.

În trecut? Un învățător din părțile Sibiului, detașat înainte cu vre-o 20 ani pe aici să îndeplinească slujba de dascăl a scris Consistorului: „Revocați-mă, pentru Dumnezeu, căci aici e Siberia Arhidiecesei”.

Aceasta era starea în tractul Clujului, cel pă-răginit, cel întelenit, unde lumina nu putea străbăta, școala nu putea trăi și de unde oamenii de carte fugeau, se simțeau în Siberia Arhidiecesei.

Mulțumim lui Dumnezeu, că am trecut peste acest vis urât.

Azi ne apropiem cu pași repezi de realizarea programului nostru, mărturisit din prilejul introducerii în scaunul episcopal și cu sprijinul dv., al tuturor factorilor de bine, nu ne vom opri la mijlocul drumului.

Mai așteptăm să treacă prin parlament și legea cultelor, acum în al 6-lea an de regim național-românesc, ca să ieșim de sub robia legilor ungurești, cari ne-au gătit sute de ani și au adus bisericile noastre pagube enorme.

Vedem de pe acum scrâșnirea dinților și înclăstarea pumnilor celor ce s'au simțit bine la adăpostul acelor fărădelegi, cari ne-au cauzat atâta umilire și ne-au furat atâtea suflete.

După acest nou succes, așteptat de întreaga biserică ortodoxă, vom merge pe drumul croit înainte, nesocotind pedecile și neluând în seamă pe cărcotași.

Toată lumea bună ortodoxă din Eparhie e cu noi — și cu noi este și Dumnezeu, al cărui ajutor l-am cerut și-l cerem neconținut pentru desăvârșirea operei de regenerare, la care ne-am angajat cu întreagă ființa noastră.

Principiile depuse în statutul nostru organic, înțeleg conlucrarea clerului cu mireni, sunt din nou salvate și în legea de unificare, numai de ar înțelege acum toți, că drepturile impun și datorințe mai mari. Ceice nu pot, ceice nu vor, ceice nu înțeleg misiunea cea mare a bisericii noastre în viața de stat, — vor trebui, vrând, nevrând, să lase loc și teren elementelor de ordine, de jertfă și de muncă. Secerișul e bogat, dar muncitori sunt încă tot prea puțini.

Numărul analfabeților descrește încet, iar lipsa procoților și a învățătorilor la sate este unul din relele, cari reclamă grabnică îndreptare.

Facem apel călduros la toți credincioșii, să între în oastea muncitorilor pentru biserică străbună, ca să învie biserică, să prospereze și să îndeplinească misiunea evanghelisătoare și culturală, ce i-s'a încredințat de către Mântuitorul. Rugăm pe oamenii cu dare de mână și comunitățile bisericesti mai cu stare, să dea burse și ajutoare la cât de mulți prunci din satele lor, ca să cerceteze școala normală și seminarul teologic, să întregim posturile de dascăli și preoți. Numai așa putem justifica în fața lumii jertfele ce le aduc și credincioși și Statul pentru susținerea bisericilor.

Toți împreună să facem ca prin munca și sacrificiile noastre să devină o realitate cuvântul Psalmistului „Să învie Dumnezeu și să se risipească vrăjmașii lui”.

După aceasta declar sesiunea ordinară a doua din perioada a doua dela reînvierea Episcopiei noastre deschisă.

Cuvântarea P. S. S. a fost acoperită de aplauzele celor prezenți, iar P. S. S. călduros ovaționat.

Sinodul porcede apoi la lucrările sale. P. S. S. numește notari interimali pe domnii: Dr. Vas. Sava și Dr. Lazar Chirila. La apelul nominal răspund 47 deputați, sinodul prin urmare este capabil să aducă hotărâri valide.

Sinodul se constituie alegând biroul și comisiile. Se prezintă rapoartele Consistoriului și actele, cari se împart diferitelor comisii.

După ședință toți membri sinodului se deplasează la serbarea împrumutării funcționarilor.

Intorși la reședință deputații sinodali se pre-

zintă în corpore la P. S. S. unde prin restul protopopului V. Gan din Baia-de-Arieș își exprimă sentimentele lor de respect și gratitudine față de seful eparhiei noastre.

P. S. Sa răspunde foarte mișcat accentuând că totdeauna a purtat deosebit interes față de biserică și neam și cere dela toți devotament și muncă constructivă pentru propășire ca să se dovedească că organizația bisericească ortodoxă aduce cele mai mari foloase în opera de consolidare a bisericești. Mulțumește pentru atențiunea ce i-se dă din partea membrilor sinodului.

După amiază la orele 4 s'au întrunit comisiile luând în desbatere chestiunile prezentate sinodului.

ȘEDINȚA II.

Ședința a doua și cele următoare s'au ținut în sala festivă a prefecturii sub prezidiul P. S. Sale. Notar Dr. Lazar Chirilă. Se verifică procesul verbal al ședinței prime. Comisia verificătoare prezintă actele alegerii de deputați mireni în cercurile vacante Borgo-Prund unde a fost ales dl Atanasie Bejan și Lăpușul-unguresc unde a fost ales dl Ion Bărbos. Actele fiind în ordine amândoi deputații se verifică.

Comisia organizatoare prin raportul Dr. Sextil Pușcariu prezintă raportul general al consistoriului plenar, pe care sinodul îl ia la cunoștință cu aprobare. Dl deputat Pușcariu face un expozeu călduros în legătură cu punctele acestui raport, mai ales privitor la chestiunea catedralei, a institutului teologic, a patriarhatului și a unificării bisericești. Accentuiază meritele dlor miniștri Goga și Lăpedatu în realizarea legii de unificare. La chestiunea patriarhatului propune ca titulatura obicinuită în presa de toate zilele de „Săcătatea Sa”, dată patriarhului să se abandoneze fiind anticanonică și să se mențină simpla numire bisericească „Sfinția Sa patriarhul”. Sinodul primește și decide să se facă intervenție la Sf. Sinod în acest sens. Sinodul ia la cunoștință cu deosebită satisfacție că realitățile consistoriului au sporit cu o nouă casă în valoare de două milioane lei. La chestia profesorilor de religie să se intervină la Minister pentru refacerea posturilor de profesori de religie pentru școlile primare dela orașe.

Tot raportul Dr. S. Pușcariu prezintă actul

consistorial pentru trecerea coloniei Cârlibaba în jurisdicția consistoriului din Cernăuți. Fiind lucrările pregătitoare soluționate în deplin acord cu Cernăuțul, sinodul aprobă trecerea.

Comisia bisericească prin raportorul Dr. Petru Meșez prezintă raportul consistoriului ca senat bisericesc. Raportul se ia la cunoștință. În special sinodul decide: În chestiunea preoților văduvi să se intervină la Sfântul Sinod pentru de a i se da o soluție favorabilă. Concubinatul fiind o boală prea lăfătită, preoții să explice poporului legea pentru recăsătorirea văduvelor de război, că legea face favoruri și văduvele recăsătorite nu-și perd dreptul la pensie. Consistorul să intervină la forurile statului ca autoritățile să execute procedura legală repede și fără spese, iar preoții să se intereseze de fiecare familie necăsătorită. Legea cea nouă pentru unificare prevede posturi de capelani protopopești. Sinoadele protopopești și parohiile centrale să hotărască și din partea lor o contribuție la susținerea capelanilor nefiind de ajuns salariul dela stat. În chestiunea alcoolismului Consistoriul să repete ordinele date, și să ia sancțiuni contra preoților cari abuzează de consumarea beuturilor alcoolice, să se interzică cu desăvârșire beutura în biserică, iar pedepsele să se transpună la fondurile bisericești sau la fondul de propagandă. În chestiunea sectarilor să se crăspândească broșuri, să se controleze strict activitatea preoților misionari și să se intensifice. „Renașterea”, să se transforme în pazetă de propagandă religioasă pentru popor, după ce consistoriul va avea tipografie proprie, iar sinoadele protopopești să voteze o contribuție la fondul gazetei ca să se poată edita broșuri de propagandă.

Comisia școlară prin raportorul Aurel Ciortea prezintă raportul consistoriului ca senat școlar. Raportul se ia la cunoștință și sinodul aprobă lucrările Consistoriului. În special sinodul decide: Consistoriul să țină în evidență și pe viitor mișcarea școlară, datele statistice și dezvoltarea învățământului. Să privegheze asupra învățământului religios. În chestiunea edificiilor școlare se menține concluzul din anul trecut. Catehizarea să o provadă biserică, iar unde nu se poate preoții să țină exortații și exerciții religioase cu tineretul. Să se pretindă ca învățătorii să ducă copii la biserică.

ȘEDINȚA III.

Comisia financiară prin raportorul Dr. Laurian Ghernian, prezintă raportul senatului episcopesc al consistoriului. Raportul se ia la cunoștință cu aprobare. În special sinodul decide ca să se ceară dela Sibiu partea ce ne compete din fondul general, să se dea act de mulțumită tuturor institutelor de bani și particularilor pentru daturile făcute catedralei și bisericilor din eparhie, să se intervină la Ministeriul agriculturii pentru ca în executarea legii pentru reforma agrară să se facă corecturile necesare, câtă vreme multe parohii au rămas nedereptățite și să li-se dea maximul posibil în cadrele acestei legi, realitățile bisericilor să se calculeze cu de 16 ori venitul catastral din 1914, realitățile cari nu aduc venit după valoarea lor de azi, iar la utensilii să se abscrie anual zece procente, improprietățile să se transcrie pe numele bisericilor, salarizarea preoților să se facă în noul buget al statului conform planului elaborat de Consistoriul nostru în anul trecut.

Domnul Ministru Al. Lăpedatu, raportează asupra actului consistoriului referitor la zidirea catedralei. Face un scurt istoric al chestiunii arătând greutățile cari au trebuit înlăturate. S'au executat lucrări în valoare de opt milioane. Sunt în curs lucrări de 7 milioane. Consistoriul dispune cu sumele din bugetul statului de aproape 7 milioane. S'a cerut un credit dela stat pentru acoperirea catedralei cu aramă. Până la toamnă zidirea va putea fi pusă sub cooperis. Dl. Ministru exprimă nădejdea că în 1927 catedrala va fi gata. Promite din partea sa tot sprijinul pentru ca aceasta să se realizeze. Sinodul ia cu satisfacție raportul la cunoștință și răsplătește cuvintele dlui Ministru cu aplauze.

Raportorul Dr. Ion Matei prezintă actul consistorial referitor la litigiul între tractele Turda și Luduș. Sinodul decide ca comisia încredințată cu clarificarea despărțirii celor două tracte să continue cu lucrările și să stabilească un acord reciproc în bună învoială.

Raportorul Dr. Seb. Stanca prezintă cererea sinodului protopopesc al tractului Cetatea de peatră de a se menține sediul tractului în Surduc Copalnic. Comisia organizatoare propune trecerea acestui sediu la Baia-mare. Deputatul Augustin Șovrea propune să se mențină sediul Surduc Copalnic.

Sinodul decide ca centrul protopopiatului să se transpună deocamdată la Baia-mare.

ȘEDINȚA IV.

Deputatul L. Chirilă ceteste procesul-verbal al ședinței a doua care se verifică.

Tot deputatul L. Chirilă interpoalează în chestiunea bisericii Universității din Cluj. Răspunde P. S. Sa arătând toate demersurile făcute de P. S. Sa, de Consistor și de alți factori în chestiunea aceasta. La un rezultat pozitiv nu s'a ajuns. Sinodul hotărăște să se facă o reprezentatie către guvern solicitând rezolvirea grabnică a cauzei în interesul prestigiului bisericii noastre și a statului român.

Deputatul Dr. Ion Lupas raportează asupra actului consistorial referitor la chestiunea orasului Alba-Iulia. După ce face un scurt istoric al chestiunii, propune ca să se mențină concluzul din anul trecut reclamând restituirea întregului dosar pentru ca toate organele constituționale ale eparhiei să-și spună cuvântul. Consistoriul să încerce o aplanare pacifică a conflictului în care caz sinodul este aplicat să cedeze biserica încoronării în jurisdicția I. P. S. Metropolitului dela Sibiu. Sinodul hotărăște în acest senz.

Tot deputatul Dr. Lupas prezintă adresa Sf. Sinod care cere ca în vederea punerii în aplicare a legii de unificare, sinodul să-și designeze reprezentantii eparhiei în congresul general al țării. Sinodul la propunerea deputatului Dr. S. Dragomir amână chestiunea aceasta până după ce noua lege va fi sancționată și promulgată.

Deputatul S. Dragomir face raport asupra actului consistorial referitor la inactivarea institutului teologic. Sinodul ia act cu deosebită bucurie de ființarea în condiții deplin mulțumitoare a acestui institut. La propunerea comisiei organizatoare sinodul decide ca începând cu anul viitor școlar institutul să se transforme în academie teologică cu cursuri de patru ani. Consistoriul să caute toate posibilitățile de a plasa academia într'un local mai încăpător, să se dea indemnizație Consistoriului de a face cheltuielile reclamate și în anul acesta de nevoile academiei acesteia, să sporască numărul catedrelor de profesori la șase și să studieze chestiunea transformării la timp oportun a academiei în facultate teologică în legătură cu Universitatea din Cluj.

Tot deputatul Dr. S. Dragomir prezintă în numele comisiei organizatoare și regulamentul academiei teologice, pe care cu puține modificări sinodul îl primește.

ȘEDINȚA V.

Deputatul Romul Popa ceteste procesul verbal al sedinței a treia, care se autentică.

Comisia financiară prin raportul deputatului Atanasie Bejan, prezintă raport asupra scotării casei, care se primește.

Tot în numele comisiei financiare raportează deputatul Dr. Laurian Gherman asupra următoarelor chestiuni: Proiectul de buget al consistoriului, fondurilor și fundațiilor se primește. Se aprobă cumpărarea celor 2000 acții dela „Vatra” din partea Consistoriului cu autorizația ca să continue cu cumpărarea de acții dela această bancă pentru ca Consistoriul să ajungă în posesiune a cel puțin 50 procente a acțiilor. Se aprobă în mod excepțional cererea preotesei văduve Aurelia Pallade în cauza penziei.

În chestiunea caselor parohiale propunerea comisiei e întregită cu o propunere a deputatului Dr. C. Darămuș ca toate parohiile să fie obligate sub răspunderea preotului a se îngriji de ridicarea de case parohiale, după un model tip elaborat de Consistor, iar unde nu este nevoie imediată să creieze fonduri spre acest scop. Sinodul primește.

Deputatul Vasile Gan raportează în numele comisiei organizatoare asupra actului consistorial referitor la statutele și instrucția fondului de penzii. Sinodul având în vedere că statul a votat noul statut de penzii și este aplicat să cedeze bisericii în administrare fondul acesteia, însărcinează consistoriul să alcătuiască un nou statut în conformitate cu statutele statului garantând preoților anumite favoruri în noul statut.

Tot deputatul Vasile Gan, prezintă adresa deputatului Zosim Chirtop prin care renunță la mandatul de deputat și ca membru în consistor. Sinodul nu primește renunțarea.

Deputatul Aurel Cristea în numele comisiei școlare raportează asupra propunerii deputatului Dr. Ion Lupas făcută în ședința a doua, de a se ridica cuvânt împotriva legii celei noi școlare, care eschide biserica dela toate drepturile unei școli confesionale. Avem speranța că se va ajunge nu peste mult la o situație când biserica va trebui să-și refacă școlile confesionale. Legea statului va trebui modificată. În chestiunea aceasta a luat cuvântul deputatul Dr. S. Pușcariu, Dr. Ion Matei, Octavian Goga și Ministrul Al. Lăpedatu militând

pentru o atenuare a propunerii dlui deputat Lupas, câtă vreme suntem astăzi în statul românesc, care își dă seama de îndatoririle sale față de cetățenii săi români și de rolul bisericii referitor la școala din trecut.

Sinodul după o temeinică desbatere ajunge la următoarea soluție: Sinodul constată că din lege pentru organizarea învățământului primar și normal lipsește o dispoziție categorică relativ la dreptul bisericii ortodoxe de a înființa și susține școli cu caracter de publicitate, în consecință în statistica sa solicită pentru păstrarea și dezvoltarea așezămintelor de cultură rel.-morală și națională patriotică, cere ca în viitoarele legiuiri școlare să fie codificat în mod precis dreptul bisericii noastre de a înființa și susține școli cu caracter de publicitate, unde va fi în stare să susțină cheltuielile și să satisfacă condițiile unei bune educații național patriotice.

Deputatul Ion Spânul în numele comisiei petiționare prezintă cererea preotului Ion Aldea în chestiuni personale, pe care sinodul o transpune o competență Consistoriului.

Terminate fiind agendele sinodului, la sfârșit deputatul Dr. Seb. Stanca face următoarea propunere: În ziua de 17 Mai P. S. Sa episcopul nostru împlinește vârsta de 70 ani. Cu acest prilej sinodul își ține de datoria sa să exprime vrednicului său prezident și șef al eparhiei cele mai sincere urări și sentimente de grațitudine și recunoștință pentru munca neobosită și jertele mari ce le-a adus pe altarul bisericii și a neamului, rugând pe Dumnezeu să-l țină încă mulți ani în fruntea bisericii și a eparhiei, „în pace, întreg sănătos, întru zile îndelungate drept îndreptând cuvântul adevărului” spre binele obștească al bisericii, al neamului și al patriei.

Toți membri sinodului se ridică în picioare și în aplauze frenetice fac ovații P. S. Sale.

P. S. Sa adânc mișcat mulțumeste deputaților pentru această frumoasă manifestație, mulțumeste și pentru concursul binevoitor ce l-au dat la lucrările sinodului și-i roagă și în viitor să poarte acelaș interes pentru problemele bisericii. Cu acestea declară sinodul închis.

Improprietărirea funcționarilor din Cluj.

Duminecă în 26 Aprilie s'a făcut improprietărirea funcționarilor din Cluj, în cadrul unor solemnități deosebite, în prezența tuturor autorităților civile și militare și a unui public mare și ales. Festivitatea s'a desfășurat pe terenul din capătul Str. Grigorescu, unde se înălțau cinci tribune frumoase împodobite cu drapele tricolore, o mulțime mare se adunase pe acest teren cu mult înainte de începerea festivităților.

Serbarea s'a început cu serviciul divin al Sfințirii apei, cu obiciunile polihroane și rugăciuni pentru M. S. Regele. Serviciul divin a fost oficiat de P. S. S. episcopul Nicolae asistat de protoreii Ștefan Russu, Iovian Mureșan, Dr. Seb. Stanca, Andrei Ludu, preotul Laur. Curea și diaconii Dr. Vasile Sava și Aurel Todoruț. Corul episcopiei sub conducerea d-lui Sava Golumba a dat răspunsurile cuvenite.

După terminarea serviciului divin s'au început cuvântările. Întâi a luat cuvântul P. S. La episcopul Nicolae spunând următoarele:

*Domnule Ministru și
Onorat auditor.*

Neinduplecații stăpâni de eri, n'aur deschis porțile Clujului decât pentru oamenii de serviciu de cari aveau lipsă.

Câțiva puțini intelectuali cari s'au putut strecura paici, erau numai tolerați, și controlați la tot pasul. În viața publică și cea familiară, viața le era pusă sub lespezi de piatră, mai mult vegetau și tângeau.

Nu se găsea nimenea să ridice piatra de pe mormânt — doar biserița noastră mai propovăduia câte o rază de nădejde.

Și bunul Dumnezeu după veacuri de suferințe, ne-a dat libertatea, visurile părinților noștri s'au împlinit, armata română și viteazul ei Căpitan, cu sacrificiu de viață omenești și de sânge mult, ne-a scos din robia seculară.

E rândul nostru să ne facem aici acum rost de așezare statornică, ca să nu mai fim streini în țara noastră.

Toți câți ne-am așezat aici, dela cel mare până la cel mai mic, ne-am cucerit câte o palmă de loc, ori câte o locuință cu greutate extraordinare cu jertfe mari.

Mulți stau și azi prin birouri, prin locuințe umede și întunecoase, boierii nu slobod palatele, au la țară domenii pentru vară, și iarna vin la desfătări și la teatre în Cluj.

Ai noștri, acum după 6 ani de domnie românească pleacă de sărbători din Cluj acasă.

Aici nu să simt acasă, stau în vatra altora, nu pot suferi privirile muștrătoare ale proprietarilor, să duc la familie, să se închine, în biserica din satul lor, unde s'au creștinat și cununat, unde le sunt îngropați părinții și frații.

Un mare și netăgăduit merit are legislatorul reformei agrare, când s'a cugetat și la improprietărirea funcționarilor în orase, cu loturi de casă și mai mare merit este al Guvernului, care a știut și știe să rezolve improprietărirea celor ce s'au pus în slujba statului, în slujba culturii naționale și în slujba apărării naționale.

Primiți Domnule Ministru prinusul nostru de mulțumită și de adâncă recunoștință — pentru interesul ce îl purtați problemei celei mari, de cucerirea terenului și la orașe.

Știm, că statul a moștenit multe greutateți provocate de război, — credem că nu va reși opri la drumul de jumătate și veți, face să se înființeze și un institut de credit, care să ofere improprietăriților condiții avantajoase pentru clădire și atunci ați rezolvat definitiv problema incuarteruirilor, și ali încoronat fapta mare a improprietării, cu pietrii scumpe cari vă vor asigura stima, respectul și devotamentul nostru al tuturor.

Cuvântarea P. S. S. Episcopului Nicolae a fost acoperită cu vii urale.

D. judecător *Pacurariu*, președintele comisiei de improprietărirea, într'o avântată cuvântare, relevă importanța istorică și socială a actului ce se înfăptuiește astăzi. D-sa termină aducând elogiul Familiei Regale și armatei.

D. jud. *Crucin* citește decizia judecătorească de de improprietărirea. S'au făcut în total 1862 de improprietăriți cu locuri de case, repartizate pe categoriile tuturor funcționarilor.

D-l *Dr. Gheorghe Vilt*, în numele corpului didactic, accentuiază că Clujul, capitala Ardealului, a fost totdeauna ca cetate a școalelor pentru noi Români a Golgota. Improprietărirea funcționarilor Români înseamnă ridicarea de mii cetățeni noi pentru întărirea culturii naționale românești, prin cari Clujul, va ajunge cu vremea să fie al nostru.

D. prof. *Emil Hațegan*, președintele soc. funcționarilor publici din Ardeal și Banat, în numele acestora a mulțumit pentru actul de dreptate ce

se săvârșește astăzi și a cerut guvernului să ajute ca locurile dăruite să nu rămână paragină, ci să fie în realitate o binefacere înlesnindu-se construcțiile de case.

D. Oct. *Utalea*, primarul orașului, a făgăduit că primăria va face totul ca aceste noi cartiere să fie cât mai bine înzestrate din punct de vedere edilitar.

La urmă d. *Lapedatu* ministrul cultelor a răspuns în cuvinte frumoase și bine simțite, constatând că această împroprietărire este o ardentă necesitate și un act de dreptate, dela a cărei realizare atârnă binele funcționarilor și prin acesta binele țării. Atât societatea, cât și statul au datoria să ducă la bun sfârșit opera aceasta, punând umăr la umăr, prin solidaritate și prin jertfele tuturor opera aceasta se va realiza spre podoaba orașului și a statului D-l ministru promite că în calitate de membru al guvernului va face tot posibilul ca statul săși dea toată contribuția pentru realizarea ei. Cuvintele dlui Ministru au fost acoperite de aplausele publicului.

Terminată fiind serbarea s'a procedat imediat la predarea loturilor în această parte a orașului.

La ora 1.30 a avut loc, în sala restaurantului New-York, un banchet la care au luat parte aproape 200 persoane. Seria toasturilor a deschis-o d. Al. *Lapedatu*, închinând pentru M. S. Regele. Au mai vorbit d-nii *Gavril Tripon*, Oct. *Utalea*, închinând pentru reprezentanții statelor aliate, *protopop Dăianu*, închinând pentru primar, dr. *Bianu*, închinând pentru armată, gen. *D. Pap*, Oct. *Goga* închinând pentru funcționari.

D. *Lapedatu*, înainte de a ridica masa, a cerut și adunarea a aprobat să se trimită câte o telegramă M. S. Regelui și d-lui I. I. C. Brătianu.

După masă s'a continuat cu predarea loturilor în strada Bolintinean, iar în zilele următoare în alte părți ale orașului. Procedura continuă și pe rând se va executa împroprietărire tuturor funcționarilor.

ȘTIRI

† *Petru Paul*, sen. paroh ort. în Vultur după o boală scurtă dar grea, împărtășit fiind cu sf. taine ale muribunzilor a trecut la cele vecinice la 22 Aprilie a. c. în vârstă de 73 ani după 46 ani de căsătorie și 40 ani de preoție.

Odihnească în pace.

CONGRESUL preoților văduvi din țară s'a amânat pe luna Septembrie.

Nr. 37—1925.

1—3

LICITAȚIE

Comitetul parohiei ort. rom. din Mănăsturul-Unguresc, județul Cojocna, dă în întreprindere în cale de licitație publică lucrările de construire ale unei nouă biserici și invită pe antreprenorii cu calificăție cerută pentru clădiri publice, cari doresc a lua parte în ceașta licitație ca până în ziua de 17 Mai a. c. ora 12 a. m. să-si înainteze ofertele în scris sigilate și provăzute cu vadiu de 50.000 lei în numeiar, în hârtii de valoare ori libele de bancă acceptabile, la comitetul parohial din Mănăsturul-Unguresc. Licitația se va ținea în aceeaș zi la 3 ore p. m., vadiul se va extrada celui încredințat numai după terminarea și colaudarea lucrărilor, iar celorlalți reflectanți imediat după hotărîre.

Comuna bisericească presteză întreg materialul de peatră, 40 petri cub. lemn nefasonat, iar 40 metri cub. lemn fasonat.

Planurile, proiectul de deviz în alb și condițiile speciale pentru executarea lucrărilor se pot vedea la oficiul parohial ort. rom. din Mănăsturul-Unguresc.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a încredința cu executarea lucrărilor, fără considerare la prețuri și condiții de ofert, pe acela dintre minusoferanții, care va prezenta mai multă garanție de soliditate, cu adausul, că materialul oferit de copuna bisericească, aflându-se corespunzător, întreprinzătorul este obligat a-l primi în prețul din devizul satorit.

Pentru patriciparea la licitație, spese nu se lichidează reflectanților.

Mănăsturul-Unguresc, la 27 April 1925.

Alexandru Boeriu

paroh președinte

Ioan Urs

epitrop prim.

Văzut: *Aurel Muntean*
protopop.

Nr. 52—1925 par.

1—2

EDICT DE LICITAȚIUNE

Dăm în întreprindere pe calea licitațiunii publice, lucrările de construire al bisericii noastre ortodoxe, invitând anteprenorii cu calificăție recerută, cari doresc a participa la această li-

citațiune, ca până în ziua de 17 Mai a. c. la orele 12 a. m. să-și înainteze ofertele în scris, sigilate și provăzute cu o parantă de 60.000 lei numerar, ori hârtii de valoare, ori libel de bancă, comitetului nostru parohial.

Licitațiunea se va ținea în aceeași zi la 3 ore p. m., iar garanța depusă se va extrada celui încredințat cu edificarea nupai după terminarea și aprobarea lucrărilor de către inginerul consistoriului, pe când celorlalți reflectanți imediat după decisul luat.

Anteprenorii sunt rugați a-și formula ofertele lor pentru două modalități. Parohia să dea prundul, nisipul, cimentul, varul și cărămizile de lipsă, ori, 2 numai cărămizile, încolo tot materialul precum și brațele de muncă să revină în sarcina antreprizei.

Planurile, proiectul de deviz în alb și condițiunile speciale de executare, se pot vedea la oficiul parohial ortodox ropân, Uioara str. Răsboleni Nr. 32.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a încredința cu executarea lucrărilor fără considerare la prețuri și condițiuni pe acela dintre oferenti, care va da mai multă garanță, cu observarea că în cazul al doilea materialul de cărămizi aflându-se corespunzător întreprinzătorul este deobligat al primi cu prețul curent de piață.

Epitropi an uplătește spese de călătorie.

Uioara (Ocna Murășului) la 26 Aprilie 1925.

Octavian Albani
preș. paroh.

Colonel Grig. Zoiade
Nicolae Moldovan
epitropi.

Nr. 1—1925

2—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei urbane ortodoxe române Șimleul-Silvaniei, aparținătoare protopresbiteratului Unguraș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Re-nașterea”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 32 jug. cadastrale pământ de prima calitate ca porție canonică și venitele stolare obicinuite. Locuința viitorului paroh o va asigura comitetul parohial.

Alesul va fi obligat să provadă catehizarea

elevilor noștri dela toate școlile de orice categorie din Șimleul-Silvaniei.

Reflectanții la acest post își vor înainta în termenul deschis cererile prevăzute cu documentele prescrise la oficiul protopresbiteral al tractului Unguraș, și pe lângă observarea dispozițiunilor reglementare până la publicarea termenului de alegere se pot prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a funcționa și face cunoștință cu credincioșii.

Șimleul-Silvaniei, 3 1 Martie 1925.

Preș. com. parohial: *indescifrabil*.

Ioan Moga, secretar.

La consistoriul nostru sunt depozitate spre desfacere următoarele cărți:

1. Papism și ortodoxism în Ardeal de Dr. G. Ciuhaudu — — 12.— Lei
2. Români ortodocși și Români uniți de Dr. G. Ciuhaudu — 10.— Lei
3. Ortodoxia și creștinismul apusean de P. L. Nicodim — — — 8.— Lei
4. Schisma Românească sau Unirea cu Roma — — — — — 2,50 Lei
5. Analele Asociației „A. Șaguna” II. și III. à 20 lei, pentru membri — — — — — 16.— Lei
6. Invățăminte cu icoane (12 cărți postale cu icoane din Sft. Scriptură) — — — — — 10.— Lei
7. Vieța unei mame credincioase de Dr. I. Lupaș — — — 5.— Lei
8. Spice din istoria bisericei de Dr. I. Lupaș — — — — — 5.— Lei
9. O pagină din lupta noastră pentru existență de P. S. N. Ivan — — — — — 5.— Lei
10. „Problema educației sexelor” 8.— Lei
11. „Femeia” de Dr. C. Stanca — 20.— Lei
12. Regule de drept și de morală scoase din Sfânta Scriptură de M. Dupin trad. de M. W. Pacu — — — — — 35.— Lei